

ארבע גוונים בנגעים.

ב. גם מ"ש באות ה שיש שפי' 'בריתו' היינו יצירתו דהוא משריץ ביצים (י. פליקס). תמוה שמביא דברי איזה חוקר נגד פירש"י הקדוש שהביא הרב בן יעקב 'בריתו תבנית דיוקנו'. (כ"ה בשטמ"ק).

ג. גם מ"ש באות ז דלגירסתנו לפיכך 'דמיו' יקרים, הפי' לפי שצובעין בדמו תכלת. הוא נגד פירש"י 'לפיכך שאינו עולה אלא אחת לע' שנה, 'דמיו' יקרים'. (ואפשר דלזה התכוון הרב בן יעקב כשכתב שיורים החץ ואח"כ מקיפים בעיגול, שכותבים נגד רש"י).

ד. מ"ש באות יג 'אין לדעת לאיזה צבע שבמעיל כיוונו' (התוס') שהרי בשולי המעיל היו גם ארגמן ותולעת שני.

הוא דחוק, דהא הגמ' מיירי במעיל שניתו עליו דם, ודחוק מאד לומר שהתוס' העמידו שניתו על הפעמונים ולא על גוף המעיל [שעליו כתוב (שמות כח לא) 'כליל תכלת'].

ה. מ"ש באות כ דהרה"כ מתייחס בסלחנות לדיונון והסימנים שנצרכים מן המורקס לפתע אינם נדרשים מהדיונון.

לא ידעתי היכן מצא כן בד' הרב בן יעקב, הרי כתב בפירוש 'דשניהם נפרכו באותה טענה, שאינם מתאימים לכל סימני חז"ל. ומאי אולמיה האי מהאי'. רצ"ע.

שמעון קבסה
נתיבות

עוד בענין הנ"ל

ראיתי מ"ש הרב אליהו טבגר הי"ו (בגליון עו) להגיב על מאמרי בגליון לפני"ז, ולא אבוא כאן להשיב על כל דבריו, אמנם כיון שנתחדש אצלי איזה דבר, פטור בלא כלום א"א.

א. מ"ש באות ה לקיים דבריו שאין צורה מיוחדת לדג.

הנה ז"ל הרמב"ם (פ"ב ממאכלות אסורות הי"ב): ואיזהו שרץ המים וכו', כללו של דבר כל שאינו בצורת הדגים לא דג טמא ולא דג טהור, כגון כלב המים והדלפין והצפרדע, וכיו"ב. עכ"ל. וודאי שחלזון זה אינו בצורת דג לד' הרמב"ם, והאוכלו עובר באיסור שרץ המים ולא באיסור

עליו וצריך ליקח אותן הרפואות כמה ימים רצופים ויש לך אדם שאינו חולה רק מעט ולזה פעמים שאין הרופא מצוהו ליקח הסממנים, רק פעם אחת, ובלבד שישמור עצמו איזה ימים אחר כך מדברים המזיקים לחולי זו, כדי שלא תחזור החולי עליו ואחר שיעברו סכום הימים יהיה טוב לפניו לאכול כל מה שירצה ולא יזיק לו עוד.

וכן הדבר בענין אכילת המצה, שאכילת המצה היא רפואה לכל איש ישראלי, שלא תזיק כל השנה אכילת החמץ לנפשו, וזאת שיערה חכמתו יתברך שמו, שאכילת מצה כל שבעה יהיה די לכל איש ישראלי להגן עליו שלא יחלה חולי הנפש מחמת אכילת החמץ כל השנה, שהשארית הקדושה שישאר לו על ידי אכילת המצה מגינה עליו.

כל אדם שוה בזה, שיש אדם אשר תיכף באכילה הראשונה, זוכה אל הדעת והשכליות וקדושות של אכילת המצה, ששוב לא יזיק לו אכילת החמץ אחר הפסח, ובלבד שישמור עצמו מאכילת חמץ ז' ימים ועל זה אמרו חז"ל שאכילת הששה ימים רשות.

אמנם לאדם שעדיין לא די לו באכילת פעם אחת שתהיה לרפואה לנפשו, זה באמת צריך לאכול כל שבעה, ולכן כל המקראות שרירין וקיימין שהכל לפי מה שהוא אדם, שיש די לו באכילת הערב לבד, ויש שצריך לאכול ששה ימים ויש שצריך לאכול כל שבעה" עכדה"ק.

יואל ווייס

מאנסי נ.י.

בענין התכלת

לכבוד מערכת הקובץ הנכבד 'אור ישראל'

ראה ראיתי מ"ש הרב אליהו טבגר הי"ו (בגליון עו) כתגובה על מאמרו של הרב אהרן בן יעקב (גליון עה) בענין התכלת. וראיתי להעיר כמה הארות.

א. מ"ש באות ד שהרה"כ יוצא מתוך נקודת הנחה שהברייתא מדמה החלזון לים בצבעו, אך דבר זה אינו מוזכר שם כלל.

הנה 'נקודת הנחה' זו כתבה רש"י הקדוש, 'גופו, מראה גופו'. וכידוע 'מראה' בלשון חז"ל היינו צבע, כמו ארבעה 'מראות' נגעים, דהיינו

התעלמות. (ונאים דברי הרב הרצוג בסוף הפסקא הקודמת גם כאן).

אהרן בן יעקב
ירושלים

בענין להשתמש במכשיר מלפון נייד
להתפלל בתוכה

כל יודעי דת ודין / להחשיב קובץ זה יודעין / כי מצד לצד / כוונה חד / להרוות הצמאים / מכאן החיים / זכאי חולקיהון / זכותא לנצח תשמרון.

באתי כמעט"ד בצהרים, על מה שהאריך כבוד הכותב בקובץ ע"ה עמ' ע"ד-פ"ד בענין להשתמש במכשיר טלפון נייד להתפלל בתוכה והמסתעף מזה.

ולענ"ד אין מוכרח כ"כ מה שחילק בסברא בעלמא בין הטעמים של דין זה לאסור לאחוז חפצים בשעת התפלה, ואקדים קצת מן הלשונות שכתב על מה שאטבע הערתי ואח"כ אבוא להעיר.

הוכיח שיש ב' סברות בטעם האיסור. וז"ל (באות ד'): "נמצאו לסיכום שתי סיבות לאסור להתפלל כשבדידו חפצים. לדעת רש"י והתוספות – משום היסח הדעת וביטול הכוונה מהתפילה שמא יפלו מידו, לדעת הרמב"ם – משום כבוד התפילה שאין ראוי להתפלל כשחפצים בידו אמנם האיסור להחזיק ספר תורה ותפילין הוא משום הטרדה והיסח הדעת כדברי רש"י ותוספות".

הביא דברי הפרי מגדים "והך יתפלל לאו דוקא הוא הדין קרית שמע ואפילו פסוקי דזימרא לדידן" ועל זה הביא דברי ידיו בספר דברי הקודש "ולכאורה נראה דכל זה לשולחן ערוך דהדין שלא יאחז בידו תפילין וכו', ולא סכין ומעות וככר מפני שלבו עליהם שלא יפלו ויטרד ותתבטל כוונתו הוא מדיני הכוונה לכן יש לומר דהוא הדין בקריאת שמע ופסוקי דזמרה אבל למבואר מהרמב"ם דהאי דינא הוא משום דין עמידה בפני המלך יש לומר דבקריאת שמע ופסוקי דזמרה לא יהא דין זה דהלא כל דיני העמידה בפני המלך נאמרו בתפילת שמונה

אכילת דג טמא. (והרמב"ם עצמו הוא שכתב על החלזון 'והוא דג'). [אמנם בסה"מ ל"ת קעט כ' שאפשר שיהא גם דג וגם שרץ המים, ומ"מ ראייה במרומה עומדת. ודו"ק].

ב. באות ט כ' שיש בחלזון ב' שלבים, א' שבירת הקונכיה, ב' דחיקת דמו בידיו.

צדק בזה הרה"כ וישר כחו שהעמידני על האמת בפרט זה. אמנם כבר כתבתי במאמרי שאף אם צדקתי רק בפרט אחד, כבר מוכח שאינו החלזון שדברו חז"ל, משא"כ מצדדי המורקס צריכים לצדוק בכל דבריהם.

אמנם קשים דבריו שמצד אחד מסביר שפציעת החלזון מדובר על דחיקת גופו הרך בידיו, ומצד שני מביא ראייה מלשון פציעה דמיירי על הקונכיה הקשה, ולא ידעתי איך תפס המקל מב' קצותיו. (אגב לשון פציעה הוא גם באדם וכדו' שבשרו רך).

[ואגב אעיר דמ"ש שבכל מאמרי כשלתי בבעיה לוגית שאני רוצה שהמורקס יתיישב עם ב' שיטות סותרות, לא ידעתי מנין לו זאת, צריך שיסתדר עם אחת מהשיטות, ואם ומנוגד לאיזה שיטה, הרי הוא ספק אם הוא החלזון, ופשוט. ורק עברתי על כל דבר שלא מסתדר עם איזה שיטה].

ג. מ"ש באות יח דלפני הגריא"ה הרצוג היה נוסח מוטעה בד' ר' בנימין מטולידא. הנה גם אני כתבתי כן, במכתב ששלחתי למערכת הנכבדה, ונדפס בסוף הגליון הנ"ל.

ד. מ"ש (שם) 'כבר הרב הרצוג הופתע לגלות שצבע שמכינים ממנו נוצר באופן מלאכותי ע"י כימיקלים המוספים אליו'.

מפליא ומעורר השתאות, הרי הבאתי זאת, והבאתי שאח"כ הרב הרצוג כתב 'נתברר איפוא שהמומחים המדעיים הנ"ל, אעפ"י שהביעו החלטתם השלילית בבטחה של ודאות, לא דברו מן הנסיון אלא מתוך השערה בלבד ושהחוש מכחישם. תופעה מענינת היא זו! ומכאן יקיש וידון הקורא המשכיל על כמה וכמה דברים כיוצא בזה'.

וכתבתי שמצדדי התכלת מתעלמים מזה ומביאים רק דבריו הראשונים. ופלא שהרב טבגר הי"ו חוזר שוב על אותם הדברים, ועל אותה